

Рецензия

за присъждане на образователна и научна степен доктор
в професионално направление 3.2. „Психология“ ДП „Обща психология“
на дисертационен труд с тема „Нарушението на мисленето при депресивни
разстройства“

Докторант: Илия Петров Савов

Научен ръководител: доц.д-р Павлина Петкова

Рецензент: доц. д-р Красимир Иванов

Актуалност на дисертационната проблематика

Стресогенността на съвременният свят извиква отново пред погледа на специалистите в консултативната и терапевтична практика проблемът за депресивните разстройства

Двадесети век, бе век на „депресивният човек“ отбеляза се значителен ръст на депресивни заболявания. Медицинската статистика отчете рекорден брой случаи с клинична проява, хоспитализации и огромни разходи за лечение и профилактика. Това също бе векът на антидепресантната терапия-на първо място фармакотерапевтична и за радост на терапевтичната гилдия на редица психотерапевтични модели от класическите терапии на Аарон Бек и Албърт Елис до създаване на комбинирани методики с обща цел – борба с този бич на човечеството.

През 21 ви век човечеството си „отдъхна“ -21ви стана век на „тревожният човек“ – все по-голям става относителният дял на тревожните разстройства, това доведе до нов тласък и подем на терапевтични техники за преодоляване на тази тревожна вълна обхващаща популацията, но като че ли специалистите пропуснаха пряката ко-морбидност /естествена между впрочем/ на тези две състояния.

Тази нова смес се прояви през разстройства на основният психичен процес така необходим за оцеляването на личността – процесът на мислене. Един прост индикатор за коварността на тази комбинация е значителното снижаване на възрастта на ранни разстройства на мисловният процес . Ако през последните години на 20 век естествено бе, те да настъпят след 70 те години на индивида , днес наблюдаваме ранна деструкция на мисловната дейност дори при 45- 50 годишни индивиди.Разбира се, това е резултат от

редица комплексни фактори , но един от тях е тихото завръщане на депресивната патология в светвен план и мащаб.

На тези нарушения на мисловния процес при депресивна симптоматика е посветена дисертационната разработка на Илия Савов.

Дисертационният труд на тема „Нарушението на мисленето при депресивни разстройства“ отговаря на академичните изисквания за обем и структура. Съставен е от увод , три глави и е разгърнат на общ обем от 134 страници

Авторът ясно е представил теоретичната рамка на разработката , разгледани са предметът на изследване –нарушенията на мисловния процес при индивиди с депресивна патология, като е направен подробен исторически обзор относно теоретичната проблематика на депресивното разстройство, неговата феноменология, причините за възникване, протичане и динамика.

В проведеното изследване са комбинирани два компонента – прилагане на класически инструментариум от тестови методики стандартизирани за оценка на депресивна патология и авторова схема за оценка на негативни автоматични мисли през когнитивно- поведенческата терапевтична школа.

Като лична ангажираност на Савов е разглеждането на практическите възможности на предложената схема и описанието на ефекта в реални консултативни сесии.

Компетентността на докторанта проличава през прилагането на комплексен психологичен инструментариум включващ - Самооценъчен въпросник на ZUNG за депресивност, Въпросник за автоматични мисли и собствена схема за интерпретация на мисловните нарушения. Получените резултати са представени нагледно са със съответната интерпретация и са неоспоримо доказателство за умение за провеждане на психологично изследване и работа с методики.

Получените данни са с добра интерпретация и подкрепят предварително заложените хипотези ,че при индивиди с изразена степен към тежка, на депресия, нивата на автоматични мисли са в значително по-висока степен, отколкото при изследваните лица без изразени нива на депресия. Така също високите нива на автоматични мисли при изразени нива на депресивност, дават индикация за подхранващите ги дисфункционални вярвания, които са в основата на организацията на когнитивните процеси и последващите мисловни изкривявания.

Практико-приложни приноси на дисертационното изследване

Предложените приноси са със значителна практическа стойност и включват създаване на емпирично-клиничен модел за анализ на дисфункционалните когнитивни схеми в когнитивната триада, за себе си, за другите и за бъдещето, както и на доминиращите между тях, модел за анализ на негативните автоматични мисли, като когнитивно ниво, определящо крайната интерпретация, пряко формиращо модела на депресия и не на последно място схема за анализ на мисловните нарушения при депресия, която е авторска разработка, като обобщение на личния терапевтичен опит на Илия Савов.

Практико-приложната значимост на резултатите от дисертационното изследване допринасят за по-добро разбиране на дисфункционалните вярвания като основа на когнитивната интерпретация, водеща до негативните автоматични мисли и мисловни изкривявания, формиращи неефективни копинг стратегии за справяне със стреса.

Представен е и метод за диагностика на подпрагова депресия, чрез методика, емирично-клинично изследване, което позволява да се установят увреждания в значими области, като професионална, семейна, социална и др, при лица които не покриват критериите за депресивно разстройство, но са предиктор за депресия.

Наукометричните показатели включват публикации са по тематиката и без данни за плагиатство.

Положително отчитам раширение на обема на литературните източници ,прецизиране текста по отношение хипотезите и ясно представяне на получените резултати .

В заключение предлагам на членовете на Уважаемото жури да приемат за завършен дисертационният труд на Илия Савов и да присъдят ОНС доктор по „Психология“ докторска програма „Обща психология“

Варна

19.07. 2024г.

Рецензент:.....

доц-д-р Красимир Иванов